

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ו שבט תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים עט | דף הכולל: ראש השנה יב.
דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד סעיף י"א.
מוסר: שם עולם - והנה מענין שבת קדש' עד 'ואגב דאיירינג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ויש בענין השקר' עד שער האמת 'אמר החכם'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

'המופת' של ראש הכולל בעמנואל | מה התגלה בתוך 'הקמע הסודי' של האדמו"ר המחופש? | הרב מנחם פרוש ז"ל מספר: כך ניצל אבי ממוות בזכות... קופסת גפרורים | 'הורים מסביב לשעון' - סדרה חדשה ומאלפת מאת המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א | 2079

לזכר עולם יהיה צדיק

בשנותיה האחרונות כשאמי הייתה חולה, חיממתי אותה עם שמיכת ה'פרנה' של רבי יצחק שיינר זצוק"ל

ראש ישיבת עטרת ישראל הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א על מרן הגאון רבי יצחק שיינר זצוק"ל

יכולתי להתאפק מלרצות גם כן להכיר וללמוד את סוד קסמו של האדם הגדול הזה - הגאון הגדול רבי שלמה היימן זצוק"ל. אני זוכר ששאלתי אותו מה עושה רבי שלמה, והוא ענה לי כי הוא 'אומר שיעורים'. המשכתי ושאלתי מה מיוחד בשיעוריו. רבי יצחק הגיש בפניי את אחת החוברות, ושם היו השיעורים שלו.

"רבי יצחק זצוק"ל, בדרכו, כל מה שעשה - לא בתופים ובמחולות עשה, הכל תוך שקט נפשי ומרגוע. אבל ראינו וידענו שהיה ביסודו סער עמוק שחדר גם דרך השקט השלו".

ה'פרנה' המחממת של רב יצחק

ראש ישיבת 'עטרת ישראל' וחבר מועצה"ת מוסיף ומפליג לימים עברו, כשהיה חבר חדר של הגאון הגדול ר"י שיינר זצוק"ל: "עזר לי הקב"ה שבנסיבות המצב בירושלים באותם ימים - שבגיני לא יכולתי לשוב עד לבית הוריי בלילה, ניתנה לי האפשרות ללון בפנימיה של ישיבת חברון. אחד מחברי לחדר היה הגאון רבי

ראש ישיבת 'עטרת ישראל' שליט"א כבר מתגעגע עמוקות ומשחזר את ראשית היכרותו עם הגאון הגדול ר"י שיינר זצוק"ל: "אני זוכר שרבי יצחק הגיע לישיבת חברון מאמריקה. עם בואו, כבר היה בחור מבוגר ואני הייתי מהצעירים שאבדל לחיים ארוכים. אבל עד מהרה שמענו ממנו מושגים. הוא גילה לנו את דמותו של 'רבי שלמה פאריטשער', הלא הוא הגאון הגדול רבי שלמה היימן זצוק"ל.

"אומרים בשם רבי ברור בער, שפעם - כשרבי שלמה היימן הגיב בסברה, רבי ברוך בער קפץ בהתלהבות ואמר: 'כדאי לחבלי הלידה של אמי, סבתי ואם סבתי - כדי שיצא אחד עם סברא כשלך'.

רבי יצחק הביא איתו מאמריקה כמה חפצים אישיים - שעל שניים מהם אני רוצה לספר כאן. האחד - היו כמה חוברות בשם 'המתיבתא'. לא שמעתי עליהן עד אז, אך הן היו אצלו. הן משכו את תשומת לבי ושאלתי אותו מה ערכן. הוא השיב לי: 'יש כאן שיעורים של רבי שלמה היימן'. הוא דיבר עליו בצורה כזו, שלא

כשהייתה חולה. חיממתי אותה עם ה'פרנה' של רבי יצחק. תמיד הזכרתי לו את זה, גם בשנים מאוחרות, והוא היה שומע את זה כשחיכו המאיר המוכר על פניו.

"אני גם זוכר את הפעם הראשונה שבאו אומרו שהיום רבי זיסל, הגאון הגדול רבי שמחה זיסל ברוידא זצוק"ל שהיה אז אחד הר"מים בישיבת חברון, הביע התפעלות מיוחדת מר' יצחק. על מה? הוא היה אצלו ואמר לו חידושי תורה על חוטי הציצית - ורבי זיסל הביע התפעלות לא רגילה, גם במושגים של רבי זיסל. שאלתי את רבי יצחק, 'מה אמרת לו?' והוא השיב לי שאמר דברים שמבוססים על תורתו של רבי שלמה היימן".

(מתוך יתד נאמן יום שישי יתרו)

שמואל טמפלר זצ"ל. הכניסו גם בחור שלישי - רבי יצחק שיינר. אני זוכר את חיכו המפורסם בפעם הראשונה שנתקלתי בו, ב'שולם עליכם' הראשון שלו, בשמחה הרבה שחשתי כשראיתי מצטרף לחדרנו.

"בין אותם חפצים אישיים שהזכרתי שהביא עמו, היה חפץ נוסף שעליו אני רוצה לספר: 'פרנה' - מן שמיכת פוך אמריקאית מלאת נוצות. היא הייתה קלה מאוד ואפשר היה לקפל אותה לנפח קטן מאוד. על אותה 'פרנה', יש לי הכרת הטוב גדולה לרבי יצחק. כשחזר לארה"ב, אני לא זוכר אם בפעם הראשונה או בפעם אחרת, הוא השאיר לי גם את החוברות של רבי שלמה וגם את הפרנה, ששירתה היטב את אמי ע"ה בשנותיה האחרונות,

חדשות מהעולם היהודי

אבל כבוד בעולם התורה: גאב"ד זכרון מאיר' הגאון רבי חיים מאיר וואזנר זצ"ל

צילום: יהודה פרקוביץ

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש: שבועיים אחרי שחלה בנגיף הקורונה, נפטר גאב"ד זכרון מאיר' בבני ברק הגאון רבי חיים מאיר הלוי וואזנר זצ"ל, בנו של מרן פוסק הדור הגר"ש וואזנר זצוק"ל

לעזור בניהול הרוחני של ישיבת 'חכמי לובלין' בבני ברק, ואף בענייני בית הדין, וכבר מאז ראו בו רבים כירשו של אביו, תפקיד בו שימש במשך ששת השנים שלאחר מכן, עד אשר בחודש ניסן תשע"ה, הסתלק אביו זצוק"ל, והוא זה שמונה רשמית ליורשו ולממלא מקומו, כרב שכונת זכרון מאיר וכראש הישיבה.

הגר"ח"מ היה דמות, גאון בתורה ובהלכה, ראש ישיבה מסור לתלמידיו, שזכה לחנך ולהקים דורות שלמים של בחורים יראי ה', אדם שהיה כל כולו ד' אמות של הלכה.

לפני קצת יותר משבועיים נדבק הגר"ח"מ זצ"ל בנגיף הקורונה, וכמה ימים לאחר מכן הוא התמוטט בביתו ואף פונה לבית החולים, כאשר מאז התפללו רבים לרפואתו המהירה והשלימה, עד אשר השיב היום את נשמתו ליצרה למגינת לבם של אלפי תלמידיו ומכריו.

בפטירתו הותיר אחריו את משפחתו הגדולה, 13 ילדים, בנים ובנות, חתנים ונכדים, בהם את בנו הבכור הגאון הרב יוסף בנימין וואזנר, ששימש יד ימינו של אביו לאורך השנים, בנו הגאון רבי אהרן, מו"צ בבית הדין 'נתיבות חיים', בנו הגאון רבי עקיבא, מו"צ בבית הגין של העדה החרדית בירושלים, ואת בניו הנוספים רבי מרדכי זאב, רבי משה שמעון, ורבי ישראל.

חתניו, האדמו"ר מקוסוב - בורו פארק, הגאון רבי מרדכי גלבר, רב קהילת 'שבט הלוי' בעיר אשדוד, הגאון רבי שלום צבי אנגלנדר, ראש כולל מכנובקה בעלזא בלונדון ועוד.

לפני זמן מה נפטר בבית החולים בבני ברק הגאון רבי חיים מאיר וואזנר זצ"ל, אב"ד זכרון מאיר וראש ישיבת חכמי לובלין. הגר"ח"מ, מחשובי וזקני הרבנים בישראל, נדבק לפני כשבועיים בנגיף הקורונה, וטופל מאז במרכז הרפואי מעייני הישועה, ומצבו ידע עליות ומורדות, עד לפטירתו כאמור כעת, והוא בן 82.

הגאון רבי חיים מאיר זצ"ל נולד לאביו מרן פוסק הדור רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל, וכשהיה ילד, עבר את מאורעות השואה, אז הפרידו אותו מהוריו, ולאחר סיום המלחמה הוא עלה לארץ ישראל בגיל 8, אז התאחד שוב עם הוריו, ומאז היה סמוך על שולחנו של אביו, אצלו למד והגה בתורה, עד אשר הפך לתלמידו המובהק של אביו זצוק"ל.

בהגיע לפרקו הוא נישא לבת הרב אברהם אליהו מייזס, מראשי ישיבת 'תורה ויראה', ולאחר נישואיו הוא מונה ע"י אביו לר"מ בישיבת 'חכמי לובלין', בראשה עמד אביו, שם זכה ללמד תורה והלכה לתלמידים רבים שעברו במשך השנים בשערי הישיבה המעטייה.

לאחר תקופה, הוא אף מונה לראש הישיבה לצד אביו, ואף לאחד הדיינים בבית הדין בראשות אביו הגר"ש וואזנר זצוק"ל, שם הפך לאחד מגדולי הפוסקים ששמו הולך לפניו.

לפני כארבעים שנה, לאחר התייעצות עם אביו זצ"ל החליט הגר"ח"מ לעבור להתגורר בלונדון, שם הוא שימש כרב קהילת חסידי סאטמר במשך שנים רבות. לאחר עשרות שנים בתפקיד, נקרא הגר"ח"מ ע"י אביו לשוב ולעלות לארץ הקודש, על מנת

נס ההצלה: כך איתר מרן הגר"ש וואזנר את בנו הגר"ח מ"מ זצ"ל אחרי שנים שלא נפגשו

במשך שש שנים לא ידעו מה עלה בגורל בנם. השמועות שהגיעו מעבר לים סיפרו על שואה, והדאגה הייתה רבה

את המדינה. "אני מריח ריח של שריפה. אירופה בוערת. צריך לברוח מכאן!"

"לאן תלכו?" שאל חמיו, והרב וואזנר השיב: "לארץ ישראל!". באותה תקופה שלטו הבריטים בארץ, והם ניהלו מדיניות שלא איפשרה ליהודים לעלות לארץ בלי 'סרטיפיקט' - אישור עלייה. האישורים ניתנו במשורה, כאשר ההנהגה הציונית ששלטה על האשורים הללו, דאגה שרוב מקבלי האשורים יהיו אנשים חילוניים, כאשר לחרדים היו זורקים בקושי אישורים בודדים, וזאת כדי שלא יגיעו לארץ יותר מדי חרדים.

חמיו טען שזו סכנת נפשות לנסעו לארץ ישראל, ואלו הרב וואזנר טען כי סכנה היא להישאר באירופה. החליטו שניהם לשאול תלמיד חכם חשוב שהיה מקובל על שניהם והתגורר בפרשבורג. השיב להם אותו תלמיד חכם: "הגמרא (כתבות קי ע"ב) אומרת: 'הכל מעלין לארץ ישראל', זו הלכה פסוקה ברמב"ם (הלכות אישות פרק י"ג הלכה כ'), ולכן אי אפשר למנוע מאדם לעשות כן".

- "ומנין תהיה פרנסתכם?" הקשה אבי אשתו.
- "על מנת כן", השיב הרב וואזנר.
- "וכיצד תיסעו בלי סרטיפיקט?" הוסיף חמיו.

והרב השיב שישנה אנייה המפליגה לארץ בעלייה בלתי ליגלית, והם ייסעו באנייה הזו.

נותרה בעיה אחת: מה יהיה גורל הילד. הרב וואזנר הסכים להשאירו בבית חמיו, וכאשר הוא יסתדר בארץ, כבר ימצא את הדרך להביאו אליו.

שחיה בלב ים באמצע הלילה

כאמור, האנגלים שלטו בארץ, והם מנעו מאותן ספינות בלתי חוקיות להגיע לחופי הארץ. הם היו מצביעים צופים בחופי ארץ ישראל, כדי שיראו את הספינות מגיעות וימנעו מהן לעגון בחופי הארץ. לאחר ימי הפלגה ארוכים, כאשר התקרבה הספינה לחופי הארץ, התברר לקברניט שהם התגלו על ידי הבריטים, ואם ינסו להתקרב לחוף - יילכדו. הוא המשיך להפליג במרחק מהחוף, כדי לנסות למצוא מקום לעגון, אבל במהלך הפלגה נגמר הדלק באנייה, והיא נעצרה במקום.

היה זה יום שני של חנוכה שנת תרצ"ט, כאשר הספינה נעצרה

בספר 'ולא שבט הלוי בלבד' מופיע סיפור קורות חייו של מרן פוסק הדור הגר"ש וואזנר זצ"ל עם עלייתו לארץ הקודש לירושלים. תלאתיו בהגיעו לארץ ישראל, וכאבו ודאגתו המרובה על בנו הגאון רבי חיים מאיר זצ"ל שהלך היום לעולמו:

אם רוצים אנו ללמד כיצד מתעלים בתורה תוך התגברות על כל הקשיים שבדרך, אם רוצים לדעת מהי המשמעות של אדם ה'ממית עצמו באהלה של תורה' כפשוטו, הרי לנו סיפורו של עמוד ההוראה, פוסק הדור הגאון האדיר רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, ראש ישיבת "חכמי לובלין" בבני ברק, רבה של שכונת "זכרון מאיר" בעיר ומחבר ספרי שו"ת "שבט הלוי".

סיפורו של הרב מופיע בספר הנקרא "ולא שבט הלוי בלבד", כלשון הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל (פי"ג הי"ג), כי שבט הלויים הובדל כדי לעסוק בעבודת השי"ת ומוסיף: "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו ... הרי זה נתקדש קודש קודשים".

סיפור חייו של הרב וואזנר מתאר כיצד גדל והתעלה בתורה, כאשר מצעירותו דבק בתורה, בכל מצב ומול כל קושי.

ההחלטה לעלות לארץ ישראל

הרב וואזנר זצ"ל לא הגיע מבית של גאונים או גדולי תורה, אלא מבית חרדי רגיל, והקב"ה בכל דור ודור מכין את הצדיקים הללו שתהיה להם הצלה, כדי שיעמידו תורה בכלל ישראל.

הוא נולד בעיר וינה שבאוסטריה. רוב היהודים בעיר היו מודרניים, וכך היה החינוך שקבלו. כך, למשל, בצעירותו למד הרב וואזנר בעצמו שחיה, וכן אשתו לעתיד. למעשה, הידע הזה הוא שעמד להם להינצל בהמשך חייהם.

כשנה וחצי לפני שפרצה מלחמת העולם השנייה, הרגיש הרב וואזנר כי הקרקע בוערת תחת רגליו. הוא שמע על הצורך הנאצי שהתחיל לכבוש מדינות. באחד הימים שמע צעירים אוסטריים האומרים לקבוצת יהודים: "אתם היהודים, לא תמשיכו לאכול את לחמנו!". על אף שבאותה תקופה הוא כבר מסר שעורי תורה, והיה לו ילד קטן בגיל שנה וחצי, הוא שב הביתה ואמר לאשתו, שקיבל החלטה לעזוב את אוסטריה.

חמיו היה אדם עשיר. הרב וואזנר סיפר לו על כוונתו לעזוב

ולומד, וגם כאשר קם בבוקר ראה את אביו לומד, כך שמעולם לא ראה אותו בבגד שינה!

נס הצלת בנו

בינתיים נולד ילדם השני בארץ, כאשר בנם הגדול, כאמור, נותר בחו"ל אצל חמיו וחמותו. המלחמה פרצה, ובמשך שש שנים הם לא ידעו מה עלה בגורל בנם. השמועות שהגיעו מעבר לים סיפרו על הרג המוני יהודים, והדאגה הייתה רבה. כל אותה עת הרגיעו הרב דושינסקי והבטיח, כי בעזרת ה' יראה את בנו בריא ושלם ויגדלו לתורה. זו הייתה הבטחה מופלאה, וכי מי יוכל להציל פעוט יהודי, בעת שמיליוני יהודים נטבחים?!

אך כפי שהבטיח הרב דושינסקי, כך אכן היה. בניסים גלויים הצליח הילד לשרוד את ימי השואה הנוראים. הסב מסר אותו ואת בן דודו לידי גויה הונגרית, ושילם לה הון עתק, תוך שהוא מבטיח לה שאם הילד יינצל, ישלם לה סכום כסף נוסף. אותה גויה הייתה מחסידות אומות העולם, והיא שמרה על שני הילדים במסירות נפש, כל אימת ששמעה שהקלגסים הארורים מחפשים אחרי יהודים, החליפה מקום מחבוא.

פעם אחת הלשינו השכנים הארורים שהיא מחביאה ילדים יהודיים, והקלגסים הגיעו אליה. היא הכחישה בכל תוקף, ואז לקחו את בעלה ואיימו עליה, שאם לא תגלה היכן הילדים, הם יהרגו את בעלה. הגויה המשיכה להכחיש, והארורים ירו בו למוות.

עד כדי כך הייתה גדולה מסירותה למען הילדים!

בגמר המלחמה, נותרו הילדים בריאים ושלמים. כאשר החלו להגיע רשימות הניצולים, גילה הרב וואזנר כי בנו נכלל ברשימות, והוא נמצא בלונדון. כך התקיימה הבטחתו של הרב דושינסקי, והבן הגיע אל הוריו בריא ושלם.

דיין בגיל עשרים ושש!

אלו הן רק מקצת מהתלאות שעבר הרב במהלך השנים, כאשר בכל מצב המשיך לעמול בתורה, עד שיצא שמו למרחקים.

כבר בגיל עשרים ושש התמנה הוא למורה הוראה ולדיין ב'עדה החרדית' בירושלים. היה זה דבר מופלא ויוצא דופן, עד שבאחד מעיתוני אותה תקופה פורסמה הידיעה המופלאה, שה'עדה החרדית' מינתה אברך צעיר לדיין. שמעו הגיע עד לאוזני ה"חזון איש" שהתגורר בבני ברק, והוא פנה אליו בבקשה שיבוא לכהן כרבה של שכונת "זיכרון מאיר" בבני ברק.

ואכן, הרב וואזנר הגיע לבני ברק, שם הקים את ישיבתו הגדולה, ישיבת "חכמי לובלין", הרביץ תורה ברבים, פסקו שהופיעו בספרי "שבט הלוי" התפרסמו בעולם כלו, והוא העמיד אלפי תלמידים, המפוזרים בכל קצווי תבל.

נכדו היה שכני לבנין כמה שנים, ופעם, כשעמדתי להיכנס לבניין הופתעתי לראות את הגאון זצ"ל. הוא שוחח עמי זמן ארוך והתעניין בעניין התשובה, כשהוא מוסיף בענווה ובמתיקות שפתיים בדרך הלצה: "יהיה חלקי עם חלקך...".

במרחק של כשני קילומטרים מול חופי נתניה. הקברניט הודיע לנוסעים, שהדרך היחידה להגיע לחוף היא בשחייה. היה עליהם לשחות שני קילומטרים בים החשוך. חודש כסלו, ים סוער, לילה, הנוסעים קפצו לים והחלו לשחות.

הרב וואזנר סיפר, שהוא ואשתו התרחקו מעט מהנוסעים האחרים מטעמי צניעות, הם, כאמור, ידעו לשחות היטב, ועובדה זו הצילה אותם - רק שישה אנשים מכל נוסעי האנייה הגיעו בשלום לחוף!

הרב ואשתו נותרו חסרי כל, כאשר רק הבגדים הרטובים לעורם. הם החלו לחפש בית שיש בפתחו מזוזה.

כאשר מצאו בית כזה, דפקו על הדלת, עייפים, רטובים ורעבים. היה זה באמצע הלילה, לשמע דפיקותיהם התעורר בעל הבית משנתו ופתח את הדלת, הוא גילה שני אנשים רטובים ותשושים, ולתדהמתם, הוא סילקם בצעקות וטרק את הדלת!

כל ימיו היה רגיל הרב לומר לבניו, כי יעקב אבינו אמר על עצמו: "כי במקלי עברתי את הירדן", ליעקב אבינו היה לפחות מקל, ואלו לו עצמו אפילו מקל לא היה! ועם כל זאת הצליח לשרוד ולהינצל.

לאחר מכן הם דפקו על דלת נוספת, ובעלי הבית הכניסו אותם לדירתם, ונתנו להם אוכל, בגדים ומעט כסף כדי שיוכלו להמשיך בדרכם.

עמל התורה בעוני ובחוסר כל

כך הגיעו לירושלים, שם החל הרב לחפש ישיבה או כולל, וגם מקום מגורים. כסף לא היה להם, ואשתו הצדקת, שהייתה בת עשירים והורגלה מילדותה לחיי תפנוקים, הסכימה להסתובב בין הבתים ולבדוק היכן מחפשים עוזרת לניקיון ולכיבוס בגדים, כך תוכל להשתכר מעט למחייתם, ובלבד שבעלה יוכל לשבת וללמוד.

כבר ביום הראשון שהגיעו לירושלים, אסף הרב חבורת אברכים ומסר להם שיעור בהלכה. לאחר מכן הוא הצטרף לכולל שלמדו בו באותה עת כמה מגדולי הדור, כמו גאון ישראל הגרש"ז אויערבך זצ"ל ועוד. העוני היה כה גדול, עד שהוא ביקש שיממנו לו את דמי הנסיעה לכולל, תוך שהוא מבטיח שגם בשעת הנסיעה יעסוק בתורה ללא הפסקה.

אי אפשר לתאר את עמל התורה שלו באותם ימים, כאשר הוא בעוני ובחוסר כל. הוא היה גר סמוך למרא דארעא דישראל, הגאון מהרי"ץ דושינסקי רב העדה החרדית בירושלים, והיה רגיל לדבר עמו בלימוד. סיפר הרב דושינסקי, כי בכל עת שהסתכל לעבר חלונו של הרב וואזנר, היה רואהו יושב ועוסק בתורה, עד שלא ידע אימתי הוא הולך לישון.

[סיפר בנו של הרב וואזנר זצ"ל, כי כאשר אושפז אביו בבית חולים לאחר התקף לב, והוא הגיע לבקרו, ברך עליו 'שהחינו' בלא שם ומלכות. לתמיהתו של הרב על מה ולמה מברך עליו בנו, השיב הבן, כי לראשונה בחייו הוא רואה את אביו בבגדי לילה! תמיד כשהלך לישון הוא ראה את האב לבוש בבגדיו הרגילים

עצמו באוהלה של תורה כפשוטו, והתקיימו בו דברי המשנה
באבות (פרק ו): "כל העוסק בתורה לשמה - זוכה לדברים הרבה".
(מתוך הספר 'משכני אחריו')

וכל זאת, החל מ'כלום'. כאשר הוא הגיע לארץ, וכותנתו לעורו
בלבד, אבל התורה הקדושה גידלה ורוממה אותו, וממנה יצא
שמעו לכל קצווי תבל.
הרב וואזנר זצ"ל קיים בנפשו "אדם כי ימות באהל", המית

צפו בגלריה: מראות מחיי מרן הגר"מ וואזנר זצ"ל

סגולות וישועות

אף אנו לא רצינו להאמין - אדם שכל גזירות רעות
וקשות עברו על ראשו...אדם כזה שכבר נראה
האור באופק יפול חלל, כזה לא רצינו להאמין.

מתוך דברי ההספד של בעל 'שבט הלוי' מרן הגאון שמואל הלוי וואזנר זיע"א, על אב"ד נייטרא, וכאילו נכתבו לימים אלו

אנו חיים בתוך זמן אשר כמוהו לא היתה מיום בריאת העולם,
ההריגות וההשמדות ר"ל.
ואנו שמענו ושומעים יום יביע אומר שמועות רעות ה' ירחם,
ואפי' הכי ניטל ממנו הרגש והוא מהאי טעמא עצמו, כי מרוב
יגון ואנחה נעשה בשרינו כבשר המת שאינו מרגיש עוד וכמבואר
שבת י"ג ע"ב. וכן היה בימי החורבן.
ובזמן כזה כשיאנח, בוודאי יש צרה גדולה אשר עוד לא הורגלו
על כיו"ב.

אנו חיים בתוך זמן אשר כמוהו לא היתה מיום בריאת העולם,
ההריגות וההשמדות ר"ל.
ואנו שמענו ושומעים יום יביע אומר שמועות רעות ה' ירחם,
ואפי' הכי ניטל ממנו הרגש והוא מהאי טעמא עצמו, כי מרוב

הזידונים ועמד איתן כעמוד ברזל וכארז בלבנון, אדם כזה שכבר נראה האור באופק יפול חלל כזה לא רצינו להאמין.

אבל השמועה באה ועשינו יום שמועה כיום שריפה ונמס כל לב כי בפטירת אהרן כתיב ויבכו אותו כל בית ישראל בשביל שעשה שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו והיה אהוב לכל, כן אנו אומרים על צדיק הזה שאנו מספידים אותו היום מלבד גדלותו בתורה ורב כוחו בעבודה מאד, עוד היה אהוב מאד על כל הבריות ומקרבן לתורה ע"כ נמס כל לב, לב כל ישראל מגדלם ועד קטנם אנשים ונשים הוסרה העטרה.

(מתוך הספד על הגאון הצדיק רבי שמואל דוד אונגאר זצוק"ל אב"ד נייטרא. מתוך דרשות שבט הלוי)

וע"כ ישאלו אותו על מה אתה נאנח כמו"כ אנו היום, אע"פ שנטל ממנו כל רגש של צער, מרוב יגון ואנחה, אבל כשבאה אלינו השמועה האיזומה על פטירת קדוש ישראל הגאון הצדיק רבי שמואל דוד אונגאר זצוק"ל אז גם אנחנו רעדה אחזתנו ואנו שוב אין יכולים לעצור בעד רוחינו וצריכים להיאנח נגד אחינו כי הדבר נוגע לכולנו השמועה כי באה ודמוע תדמע עינינו ונמס כל לב ורפו כל ידיים אף שכבר שמענו לא רצינו להאמין אמיתת השמועה כמו שאמרו חז"ל אצל פטירת אהרן הכהן שלא רצו ישראל להאמין, אמרו אדם שהעמידו למלאך שלא ישלוט בו, עד שהראה להם הקב"ה מטה פורחת באויר, אף אנו לא רצינו להאמין אדם שכל גזירות רעות וקשות עברו על ראשו כמים

הסיפור היומי

**אמרנו לו: תתרום לכולל כמניין 'ב'ן', ובעז"ה תזכה לבן זכר!
כוונתנו היתה, שבוודאי בכוחה של המצווה לפעול עבורו בעז"ה את הישועה המיוחלת. אבל מדבריו בהמשך התברר לנו, שייתכן מאוד שבתמימותו הוא סבור שמדובר כאן ב'עסקה' לכל דבר...**

מעשה שהיה - הממחיש את הכח העצום של קיום מצווה מתוך אמונה תמימה ואמיתית

יעקב א. לוסטיגמן

שמעתי מראש כולל חשוב בעיר עמנואל יצ"ו, מעשה שאירע עמו כשהלך פעם לקבץ מעות לכולל האברכים שלו.

צעד ראש הכולל יחד עם חברו הטוב הנושא עמו בעול החזקת הכולל, ויחד התדפקו על הדלתות וניסו לדבר על לבם של יהודים מוקירי תורה שירימו מכספם תרומה ויעניקו הוראת קבע לכולל האברכים.

"באחד הבתים פותח לנו יהודי, מארח אותנו בשמחה, ולאחר ששטחנו בפניו את בקשתנו ואת מטרת בואנו הוא פתח ואמר: 'זכיתי ונולדו לי כמה בנות בחסדי שמים', הוא אמר, 'אבל לא זכיתי לבן זכר, וכבר עברו חמש שנים מאז נולדה בתי האחרונה והישועה לא נראית באופק'.

"אני וחברי הבטנו זה בזה, הבנו שמדובר ביהודי תמים לב, שמבקש לזכות על-ידי תרומתו בבן זכר. ידענו כמובן שאנחנו לא הכתובת להבטחות כאלו, אבל אמרנו לו: 'בוא תיתן לנו הוראת קבע על סך 52 שקלים לחודש, כמניין 'ב'ן', ובעזרת ה' תזכה לבן זכר בתוך שנה!'. כשכוונתנו היא, שתרומתו ללימוד תורה בוודאי תוסיף ותעזור לישועה לה הוא מצפה.

"אבל דבריו בהמשך גרמו לנו להסתפק מעט האם היהודי באמת מבין כך את דברינו, או שהוא סבור בתמימותו שהוא מבצע כאן 'עסקה' ברורה וחתומה...

"תקשיבו, הוא אמר, 'זה קצת לא נעים לי, אני לא רוצה להיתפס כמי שלא יכול להסתפק ותמיד רוצה עוד, אבל האמת שאני רוצה שיהיו לי שני בנים זכרים, כדי לצאת ידי חובת מצוות

פריה ורביה לכל הדעות, שזה לפחות שני בנים ושתי בנות... "כאמור, לא היה ברור לנו אם הוא דורש כאן הבטחה מאיתנו. ולכן מצידנו החלטנו לא 'לחפור' יותר מדי, אלא להמשיך באותה נימה. מחד לא להטעות אותו ומצד שני לא להתערב אלא לתת להקב"ה לעשות את שלו. ידענו גם, שאם היהודי הזה באמת בעל אמונה כל כך חזקה ותמימה, הרי זה עצמו יכול להמשיך לו את הישועה. אמרנו לו: אם אתה רוצה שני בנים, כדאי שתיתן הוראת קבע של 104 שקלים, שיהיה פעמיים כמניין 'ב'ן'.

"היהודי הוציא עט, מילא את הפרטים בטופס הוראת הקבע שהגשנו לו וחתם בשמחה רבה את שמו. לאחר מכן פנה לאשתו שהשקיפה מרחוק על המתרחש ואמר לה: 'שמעת, רעייתי היקרה? בעזרת ה' יהיו לנו שני בנים זכרים!...'

"יצאנו משם נבוכים מעט. אולי לא נהגנו נכון? אולי היינו צריכים להבהיר לו ברורות שאנו לא מבטיחים כלום. אבל ניחמנו את עצמנו שבכל מקרה זיכינו אותו במצווה גדולה. ובכלל, לא היה ברור לנו אם הוא התכוון ברצינות, או שהוא פשוט שיחק את המשחק יחד אתנו, ובסך הכל התכוון לקיים מצווה של החזקת תורה בתמורה לברכה לבבית משני יהודים טובים שיזכה לשני בנים, גם אם הוא יודע שהברכה שלנו לא ממש אמורה לעזור לו... "אחרי פחות משנה", מספר לנו ראש הכולל, "התקשר אלינו אותו יהודי והזמין אותנו להשתתף ב... ברית של התאומים שנולדו לו! הוא הזמין אותנו להיות אורחי הכבוד, הושיב אותנו בראש השולחן וסיפר לכל הנוכחים שהוא זכה לשני הבנים בזכות הברכה שלנו!

בזכות כך יזכה לשני בנים זכרים - אלו בוודאי פעלו עבורו ישועה בשמי מרום. אין לי ספק בכלל שהאמונה היא הגורם לאותה הישועה".

"כמובן, לנו היה ברור שזאת לא הברכה שלנו", הוא משלים את הסיפור, "אלא האמונה שלו, המעשה הטוב שעשה, מצוות החזקת התורה יחד עם האמונה התמימה והפשוטה שאכן

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סגולות וישועות

עד מהרה הבין העסקן כי מדובר במקרה קשה במיוחד. ההורים לא מתפקדים, הילדים הבוגרים 'תקועים' והצעירים מסתובבים ללא השגחה. אבל לפני שסיכם את הנתונים בדרך להכרעה הגורלית - פנה לבני המשפחה בהצעה...

את הסיפור המופלא שמענו מאותו עסקן, שסיכם ואמר: "תמיד ידעתי שלתוספת שבת יש כח, אבל לא ידעתי עד כמה!"

דקות של חיזוק שבועי, להקדים לקבל את השבת. נכון, במצבכם זה בכלל לא פשוט, הרי מדי שבת משהו נמצא עם ההורים בבית החולים, הקטנים מתפזרים בין קרובי המשפחה, הבוגרים נותרים בבית - מנסים לנהל שבת כהלכה. זה לא קל, אבל זה מאוד שווה, כי ל'תוספת שבת' יש כח עצום, כח שיכול לפתור את כל משברי המשפחה בבת אחת, אני מאמין בזה!" עודד אותם בכל ליבו...

כפי שהתרה מראש, זה לא היה להם קל. בכל שבת המשפחה היתה מפוזרת, חלק מהילדים התארחו, ובכל זאת - הם החליטו לאמץ את העצה הזו והתאמצו מאוד.

חלפו מספר חודשים, מסיבות טכניות ההכרעה הלכה ונדחתה, אולם בניגוד לתחזיות - לא רק שהמשפחה לא הוסיפה להידרדר, אלא משהו החל לפרוח. בדרך ניסית פלאית התארגן הבן הבכור בשעה טובה, ועצם העובדה שיש שמחה בבית נסכה בכולם כוחות מחודשים, ואף ההורים החלו לשוב לתפקוד כיכולתם.

חלפה חצי שנה נוספת ובת נוספת התארגנה, והנה החל מנצנץ אור בקצה המנהרה. עוד כמה חודשים חלפו, וגם הבעיה הבריאותית החלה להיפתר באורח פלא. בסופו של דבר, כשרגע ההחלטה הגורלית הגיע - הכל הבינו כי אין כבר צורך בה. בסייעתא דשמיא המשפחה שבה והתייצבה, עודנה זקוקה לעזרה ותמיכה - אולם המשפחה מתפקדת, פעילה, הילדים שמחים ונינוחים, החיים שבו למסלולם.

את הסיפור שמענו מהעסקן שטיפל במשפחה, ממקורבי אחד מגדולי הדור שליט"א, כשהוא מוסיף ואומר: "תמיד ידעתי שלתוספת שבת יש כח, אבל לא ידעתי עד כמה - עד שגיליתי את המשפחה הזו. הם היו נקראים 'תיק אבוד', מקרה קשה ומורכב במיוחד. ההמלצה לפרק את המשפחה הייתה נראית הגיונית בנסיבות הללו, ובכל זאת - תוספת שבת מצאה את הדרך להעניק שמחה ואושר למשפחה הזו ולייצב אותה מחדש!"

(הרב פנחס זרביב, 'למעשה'; מתוך 'מעין השבוע' שמות תשפ"א)

ההמלצה של גורמי הרווחה, מפחידה ככל שנשמעה, היתה נראית הגיונית בתנאים הללו. "אין מנוס מלהוציא את הילדים מהבית ולמוסרם למשפחות אומנה", נכתב בהמלצה. "המשפחה במצוקה קשה, עד שלא ניתן להמשיך ולגדל את הילדים באופן מיטבי במסגרת המשפחתית הנוכחית". כך נכתב בדיו שחורה משחור.

זה מה שעלה בגורלה של משפחה יקרה ונכבדה, כאשר לפני כמה שנים לקה אחד ההורים במחלה קשה, וכתוצאה מכך - הבית כולו נכנס לסחרור, המשפחה כמעט התפרקה. ההורה שחלה שאב את מלוא תשומת הלב והמשאבים הכספיים, וכך נותרו הילדים בלי הורים שיפקחו על גדילתם וחינוכם, וללא כל משענת כלכלית. בנוסף לכל זאת, הילדים הבוגרים הגיעו לפרק האיש מקדש', אולם למי יש זמן להתעסק איתם בכלל? מצבה של המשפחה הזו הדרדר כבמדרון חלקלק, המצוקה הרקיעה שחקים, וההמלצה הייתה שאין מנוס מלפרק את המשפחה, פשוט כך, מצמרר ככל שזה נשמע.

העסקנים שטיפלו בנושא הבינו כי יתכן שאין מנוס, אולם כדי לקבל הכרעה כה כבדה - פנו לביתו של אחד מגדולי הדור שליט"א לשאול בעצתו אם לעשות את הצעד הגורלי הזה. אותו גדול הורה לאחד ממקורביו להיכנס לעובי הקורה ולבדוק האם באמת אין ברירה אחרת. שעות ארוכות, לילות כימים, עשה אותו מקורב בחברת בני המשפחה, כדי לעמוד על המצוקה הקשה מהיכן היא נובעת והאם אפסו הדרכים לפתרונה בדרך שלא תפרק את המשפחה. עד מהרה הבין כי מדובר באמת במקרה סבוך ומורכב, רגיש וכאוב במיוחד, כאשר ההורים כבר לא מסוגלים לתפקד. הילדים הבוגרים אינם מתקדמים להקמת בתים משלהם והצעירים - פשוט אין מי שיפקח עליהם.

אבל רגע לפני שסיכם את הנתונים בדרך להכרעה חלוטה, הציע לבני המשפחה: "קבלו עליכם 'תוספת שבת', קחו לכם כמה

החיילים עצרו את ר' משה, הרעימו עליו בצעקות וביקשו לדעת להיכן הוא בורח. כשהשיב להם שהוא נתין אמריקאי, לא האמינו לו והחלו גוררים אותו לעבר ה'קישלה' תוך מכות אכזריות

הרב מנחם פרוש ז"ל מספר על קופסת הגפרורים שהצילה את אביו

תנודה פתאומית וארון הטלטל ונפל מתוכה. רעש הנפילה הבהיל את אנשי הצבא שעמדו על המשמר כדי למנוע מהעריקים להימלט מהעיר. עריק מהצבא שהיה נתפס, עונשו היה נורא. ראשית, מלקות נוראיות, שרבים קיפחו על ידן את חייהם, ואחר כך עבודת פרך, ולעיתים עונש מות.

החיילים עצרו את ר' משה, הרעימו עליו בצעקות וביקשו לדעת להיכן הוא בורח. כשהשיב להם שהוא נתין אמריקאי לא האמינו לו, ולא התחשבו בכך, והחלו גוררים אותו לעבר ה'קישלה' תוך שהם מכים ובוועטים בו מכות אכזריות. ר' משה פרוש הוציא את דרכו האמריקאי וניסה להראותו להם, אך בשל העלטה הגמורה ששררה אז - מחמת ה'האפלה המוחלטת' שנדרשה בימי המלחמה - הדבר היה בלתי אפשרי.

הוא החזיר את הדרכון לכיסו והכניס את ידו לשמור עליו שלא ייפול, והנה הרגיש בקופסת גפרורים! אותה קופסת גפרורים שקנה אתמול בשוק מהרבנית סלנט. הוא הצליח להוציא את הקופסה, הדליק גפרורים והראה לחיילי המשמר את דרכו. החיילים התורכים שנבהלו למראה הנשר האמריקאי המתנוסס על הדרכון, הצדיעו לו ושחררוהו לשלום.

הרי שבאותן הפרוטות שקנה את הגפרורים וחשב שהוא מחיה את נפשה של אשת תלמיד חכם - החיה את נפשו ממות.

(ע"פ 'שרשרת הדורות')

הימים היו ימי מלחמת העולם הראשונה. המלחמה המיטה אסון על הארץ. רעב נורא שרר בירושלים. מעל עשרים אלף איש, כרבע תושבי העיר, מתו ממחלות ורעב. הממשל התורכי גייס לצבא את כל נתיניו, כולל היהודים, לעבודות כפיה. כדי לחיות, עמדו רבות מנשות העיר ומכרו את כל חפצי הבית. לא היה זה מחזה נדיר לראות פלח ערבי גס עטוף בקפטן ירושלמי חגיגי...

בערב 'הושענא רבא' עבר הרב משה פרוש בשכונת 'מאה שערים' וראה את נשות גדולי תלמידי החכמים בעיר עומדות ומוכרות כרים, שמיכות ועוד... אחת מהן, אשתו של אחד המיוחדים בבני ירושלים - הגאון רבי יוסף סלנט, הציעה למכירה גפרורים וכפתורים. ר' משה, שלא היה זקוק לגפרורים וכפתורים, המשיך בדרכו. אולם לאחר מכן נעצר וחשב שאם אשה גדולה וכל כך מכובדת עומדת בשוק ומוכרת גפרורים, אי אפשר שלא לקנות ממנה ולסייע לה. חזר וקנה ממנה קופסת גפרורים והניחה בכיסו.

במוצאי שמחת תורה של אותה שנה עבור ר' משה פרוש להתגורר עם משפחתו במושבה יבניאל, שם הקים בית ספר חרדי. הוא העמיס על עגלה את משפחתו ואת מטלטלי ביתו, ויצא את ירושלים דרך הר הצופים, שבפסגתו, בבניין 'אוגוסטה ויקטוריה' שכן מטה הפיקוד הטורקי.

הונה כאשר עשתה העגלה את דרכה במעלה ההר, אירעה

פרשת השבוע

כשהגיעו למילים 'ולא נשבע למרמה' שבפרק 'לדוד מזמור', שמע ר' שמואל היילפרין איך המתפללים נאנחים מרה מקרב לב. הוא הרהרוחשב לעצמו בתמיהה: על מה הרעש הגדול הזה?!...

"האם אתה מבין, אברך? - משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע"...

כשחמיו נסע לרבו בוויזניץ לימים הנוראים, הוכרח גם הוא לנסוע לשם מטעמי דרך ארץ כנהוג באותם הימים במשך התפילה לא הרגיש החסיד את עצמו כל כך בנוח, כיון שלא היה מורגל בצורת התפילה שם. בטשורטקוב היה נהוג להתפלל בנחת ובלחישה כמנהג בית רוז'ין, ולעומת זאת בוויזניץ

שבועת ה' תהיה בין שניהם (שמות כב י)

סיפר הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן שליט"א: זכיתי להכיר יהודי אחד מבני ברק מחסידי טשורטקוב בשם רבי שמואל היילפרין, מי שהיה הרב הראשון של שכונת זכרון מאיר בבני ברק. הוא היה חתנו של יהודי אחד מחסידי וויזניץ, ואחר חתונתו,

התפללו בהתלהבות עצומה ובקול רעש גדול.

בליל ראש השנה היתה התעוררות עצומה בקרב הקהל, וכשהגיעו לתיבות "ולא נשבע למרמה" שבפרק "לדוד מזמור", שמע איך שמתפללי בית המדרש מתאנחים מרה מקרב לב, והוא חשב לעצמו בתמיהה: מה הרעש הגדול הזה? וכי האנשים האלו נשבעו למרמה ח"ו במשך השנה, שהם מתאנחים כל כך על חטא

חמור זה, אשר אפילו אנשים פשוטים ביותר אינם עוברים עליו? אחרי התפילה, כשעבר לאמירת גוט יו"ט בין אלפי החסידים, עצר אותו ה'אהבת ישראל' ואמר לו: "פארשטייסט, יונגערמאן? (האם אתה מבין, אברך?) - משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע"... או אז הבין על מה נאנחו כל כך מתפללי בית המדרש.

(פניני תורה וחסידות)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

על דא ועל הא

איך נוכל לדרוש מאדם שרואה ממש את נגעי חברו בכל כיעורם - "תצבע את כל מה שאתה רואה בצבעים אחרים. תהפוך את כל הרע שאתה מוצא בחברך - לטוב!"?

קבלו שתי עצות נפלאות לחיים טובים יותר

שנראה מציאות ממש!

התשובה - לא!!!

ודאי שהתורה רוצה שנלך בדרך אמת ולא נשבש את מחשבתנו בדברי שקר עצמיים! אלא מאי?!

התורה דורשת מאתנו 'עין טובה'! אתה רואה רע! תנסה לראות את הרע באופן שונה, אולי זה לא מגיע באמת מרוע אלא מנסיבות, מטעות, ועוד חולשות האדם. אתה רואה שחור! אולי תנסה לצבוע את המראה בשוליו בקצת לבן או ורוד, ותראה האם עדיין השחור בועט וזועק רוע?!

אבל כיצד עושים זאת? זו באמת לא עבודה קלה, לראות רוע נוראי שאין בו צד זכות, ולנסות להחליט שזה לא רוע לב אלא מצב נפש רגעי ומזדמן!

שתי עצות נפלאות נראה שיש לנו לקחת מדברי חז"ל שיעזרו לנו לקיים את המצוה הנשגבה הזו שמקיימת את העולם, וגם יתן לנו את המעלה מרוממת הנפש 'עין טובה', כל מי שזוכה לנטיפים ממידה זו לפעמים, הרי מרגיש רוממות הנפש, לראות טוב על השני. לעומת 'עין רעה' שזו מידה שרודפת ומורידה את האדם לשאול תחתית, אין לו מנוחה עד שיראה ברעת חברו, וכשאדם מסגל לעצמו עין טובה נכנסת בו רגיעות נפש!!! תבדקו ותראו!

עצה אחת היא עצה כיצד לראות טוב על השני, ועצה שניה היא כיצד נשכיל שאיננו יכולים להחליט רע על השני!

עצה נפלאה כדי להגיע למידה זו של ראיית הזכות אצל שני, הביא אחד מגדולי החסידות רבי יחזקאל מקוזמיר זצ"ל, בדייקן

מאת: הרב שלמה לוין

אחד מהמצוות החשובות המקיימות את העולם, ובלעדיה איש את רעהו חיים בלעו, היא המצוה של לדון כל אדם לכף זכות, והיא מצוות עשה המפורשת בתורה בפסוק "בצדק תשפוט עמיתך" ופירש רש"י, הוי דן את כל האדם לכף זכות.

מצוה זו מלבד חיוניותה לקיום יחסי אנוש בין בני האדם, שהרי רוב הבעיות המחלוקות והמריבות בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, נובעות מחוסר ראייה נכונה ועין טובה כלפי האחר, יש בה גם סגולה ומעלה גדולה לאדם, וכמו שהביא מרן רבי חיים שמואלביץ (שיחות מוסר) עצה נפלאה לזכות ביום הדין לפי דברי חז"ל (שבת קכז, ב) שהדן את חברו לכף זכות, דנים אותו לכף זכות.

אבל ככל שנרצה להשתדל בקיום מצות עשה מרכזית זו בחיינו, נראה שהקושי לקיימה הוא גם מרכזי וגדול מאד מאד!

איך נוכל לדרוש מאדם שרואה ממש את נגעי חברו בכל כיעורו, רואה ושומע כיצד הוא מנסה בכל הכח להפיל ולהפליל את חברו, וכך בכל תחומי החיים, רואים בני אדם שרוע ליבם פורץ החוצה כמעט בלי מסיכה כלל, התנהגות מושחתת לפי כל קנה מידה, ובכל זאת מצווה עלינו התורה, תצבע את כל מה שאתה רואה בצבעים אחרים, תראה את הרע - טוב! תראה את הרוע - כהטבה!

האמנם זה מה שהתורה דורשת מאתנו? לעשות הפוך ממה

את לשון המשנה באבות (א, ו) 'הוי דן את כל האדם לכף זכות', מדוע לא כתב התנא 'הוי דן את האדם' מה זה 'את כל האדם'? אלא ללמדך שהדרך לדון את השני לכף זכות, זה לראות את כולו! לראות את כל הצדדים שבו, לראות את כל הסיבות והמסובבים למעשיו!, רק ככה נוכל לדונו לכף זכות, שהרי גם כל חטאת של ראיית מעשהו של האדם באופן שלילי, הוא ההסתכלות הצרה על המעשה כמות שהוא מבלי לבחון את כל המצב שהיה בו האדם בעת עשיית המעשה, ומבלי לראות את הסיבה והמסובב למעשהו, רק כשנדון את 'כל האדם' מכל בחינותיו ומצבו, אז נראה שברוב הפעמים הרי הוא צודק וצדיק ולא אשם ורשע!

הדבר דומה לאחד שמחוגי שעונו הפסיקו את מלאכתם ונעמדו דום! הלה פרק את המחוגים והביאם לשען, השען מסתכל על האדם ושואלו 'היכן השעון עצמו?' עונה לו בעל השעון 'השעון בסדר גמור רק המחוגים לא עובדים!' זה ממש המציאות של כל אחד, מסתכלים על חלקים באדם, אבל אם נראה את כל המכלול נראה שהבעיה היא לא המחוגים שעמדו מלכת, הבעיה היא בבטריה, הוא לא מצליח לראות טוב ולכן הוא הגיע לטעות אבל זה לא רוע!!

נפלא מאד מסבירים לפי זה את דברי בלק לבלעם בבואו לקלל את עם ישראל, כאשר חיפש חסרונות בעם ישראל כדי שתחול עליהם קללתו "אפס קצהו תראה וכולו לא תראה" (במדבר כג, ג), שבזה רצה בלק לומר לבלעם, תסתכל על עם ישראל רק על קצהו, ואז תמצא בו 'מומים ופגמים', אבל "וכלו" - אם תתבונן בכולו בכל מעלותיו, "לא תראה".

נפלא למתבונן - בא נסתכל בכל אדם את כל האדם, את כל צדדיו ומצביו, ובודאי נמצא בו 'כף זכות'!

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל אמר ששמע מר' הלל ויטקינד זצ"ל ששמע מהחפץ חיים שיתכן לומר שהסיבה שהקב"ה ברא באדם 'סברא עקומה', היא לתת אפשרות לדון את חברו לכף זכות, כי המצוה היא לדון לכף זכות גם אם הסברא לכך היא עקומה. שמעתי אימרה נפלאה בשם הרב מבריסק זצ"ל, אנשים נוסעים לשוויץ ומתפעלים עד מאד מהרי האלפים, למה כשהם חוזרים לארץ למישור הם לא מתפעלים מהמישור? וביותר שחכמינו ז"ל אמרו "והיה העקוב למישור" רואים שהמישור הוא יותר חשוב מההר והגבעה? ובאר הרב מבריסק, שהעקוב זה העקמימות, וחז"ל אמרו שכישובא המשיח תתבטל העקמימות, אדם נהנה ומתפעל מעקמימות. ורואים שהר זה עקמימות, ולפי הבנתנו הכונה שא"ל לראות בגלל ההר את כל התמונה הוא מסתיר ולכן זה יוצר תמונה עקמומית.

עצה שניה וחשובה עד מאד היא העצה שנדע שאין באפשרותנו לרדת ולהגיע למצבו של השני בשביל להבין התנהגותו, אולי אם

היינו במקומו היינו חושבים כמוהו!

זה גם מדויק נפלא בדברי חז"ל: שנינו באבות (ב, ד) 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו' חשבתי מה זה הלשון 'עד שתגיע מקומו' היה צריך לכתוב 'עד תבינו' 'עד שתהפך בזכותו' מה זה ההגעה למקומו?

אלא כתוב כאן יסוד ענק! אין לך אפשרות לדון שום אדם עד שתגיע למקום בו הוא החליט על החלטתו, תהיה במקום ובמצב שהביא את השני להחלטתו אז תתחיל לדונו.

אבל האם שייך להגיע למקומו של האדם? האם שייך להמצא בנבכי נפשו בו הוא היה כשהחליט מה שהחליט על חברו? אומר השפת אמת, זה העיצה הנפלאה! הרי אסור לך לדון את האדם עד שתהיה במקום שהוא נמצא בו במצוקה בלבטים, והרי לא שייך שאדם יהיה בדיוק באותו מקום שהיה בו בעת שהוא פגע בך או פגע בשני, אין לנו שום אפשרות בעולם לשחזר בדיוק את מצבו הרגשותיו לבטיו של אדם, ולכן!! אין לנו לדון את האדם לפי ראות עינינו!!

זו עצה נפלאה אם קצת חושבים עליה! אין מצב בעולם שנכנס לתוך ליבו דמו ונפשו של האדם, כל כך הרבה סיבות הרגשים כעסים יכולים לגרום לכל החלטה, וכיון שאין בידינו להיות במצב זה, אז צריך להחליט שלא מחליטים על שום אדם על מעשיו!! להמחיש את זה יש מעשה נפלא שהיא בגדר 'חכמה בגויים תאמין', מסופר על נפוליאון שליטה הדגול של צרפת ובזמנים מסוימים של חלק גדול מהעולם, שהיתה תקופה שהוא ברח משדה הקרב והרוסים חפשו אחריו בכל מקום, באחד הימים הוא ברח והגיע לביתו של יהודי אחד, ובקש ממנו שיחביאו מפני החילים הרוסים ויגמול לו על זה. היהודי החביאו באחד החדרים ושם מעליו עשרה מזרונים.

החיילים הרוסים הגיעו לביתו והתחילו בחיפושים, והנה הגיעו לחדר עם המזרונים וחשדם התעורר, הם התחילו להוריד מזרון אחר מזרון, עד שהגיעו למזרון האחרון, ומשום מה החליטו שאין כאן אף אחד והלכו.

כשיצא נפוליאון שאלו היהודי: איך הרגשת כשהורידו את המזרונים והגיעו כבר למזרון התשיעי? זה מאד מעניין אותי? אמר לו נפוליאון בקול מלכותי ומצוה: חצוף שכמוך! ככה מדברים למלך? אצווה מיד לתלותך!

הגיע התליין קשר את החבל לצווארו של היהודי והובילו לחבל התליה, וידוי... ואז.... צעק נפוליאון הורידו החבל מצווארו. ניגש נפוליאון ליהודי ואמר לו: ככה הרגשתי כשהורידו את המזרון אחרון! רצית לדעת איך הרגשתי? זו היתה ההרגשה! לא היתה לי שום דרך להסביר לך איך ההרגשה מבלי שתעמוד במקומי ממש!! ניקח לעצמנו שתי עצות אלו! ואיתם נצליח לסגל לעצמנו 'עין טובה' בכל המראות שעוברות ונגלות לנגד עינינו!

נדע שתמיד אפשר למצוא צד זכות בשני! כשנסתכל על כולו! וכשנחליט שאיננו יכולים לעמוד במקומו ובהרגשתו!

מתוך עלון שלוה בארמנותייך

רק הציצו השניים לעבר הרבי, והנה חשכו עיניהם... ליד הרבי ניצב לא אחר מאשר אותו בעל אכסניה. "בוודאי הגיע להלשין עלינו", אמרו זה לזה. אבל התלחלה שאחזה בהם פינתה במהרה את מקומה להפתעה גדולה...

מה התגלה בתוך 'הקמע הסודי'? - סיפור מופלא ומלא הוד מפיו של מגיד המישרים ונאמנם של אדמו"רי בית לעלוב הגה"ח רבי נח גולדברג שליט"א

יעקב א. לוסטיגמן

את המעשה הבא מספר לנו הרה"ח רבי נח גולדברג, ששמע אותו הן מפיו של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א, והן מפיו של החסיד הלעלובאי הישיש רבי שמואל אהרן ועבר (שזורי) זצ"ל, אשר היה נוכח בשעת מעשה אצל מורו ורבו הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב, ושמע זאת מפה קדשו, בשנת תרע"ח לפני 103 שנים. היה זה כשנפטר הגה"ח רבי יהודה לייב דייטש, שהיה מתלמידיו המובהקים של רבי דוד צבי שלמה מלעלוב, שתושבי ירושלים נהגו לכנותו בחיבה ר' דוד'ל.

מילותיו האחרונות של רבי יהודה לייב היו בקשה שביקש מבנו רבי מתתיהו דייטש זצ"ל, שיזכיר אותו לאחר פטירתו אצל מורו ורבו רבי דוד'ל, כדי שיעלה זכרונו לטובה ויזכה לבוא אל מקום מנוחתו בגן עדן בשלום ובמהרה. כך סיפר רבי מתתיהו עצמו לרבי שמואל אהרן ועבר.

פטירתו של רבי יהודה לייב היתה בערב שבת קודש, ובאותו היום יצאה ההלוויה מביתו שבבתי אונגרין, להר הזיתים. במוצאי השבת שלמחרת, הסב רבי דוד'ל לסעודת מלוה מלכה יחד עם חסידיו, ובאותה סעודה היה נוכח גם רבי שמואל אהרן, שסיפר לאחר מכן את אשר שמעו אוזניו.

לאחר שהסיימה הסעודה ושרו את הזמירות כולן, לפני שנטל הרבי את ידיו במים אחרונים, הוא החל לספר את הסיפור הבא: מעשה בשני חסידים של הרבי מלובלין, החוזה הקדוש, שנסעו פעם לראש השנה בלובלין, ובהיותם על אם הדרך אזל כספם ולא היתה בידם אפילו פרוטה לצורך מימון המשך הוצאות הדרך, וגם לא כדי להתקיים במקום אליו נקלעו.

ניסו לטכס עצה כיצד יוכלו להתקדם מכאן הלאה ולהגיע אל הרבי לראש השנה, ולבסוף החליטו שאחד מהם יתחפש לרבי, חברו ישמש כגבאו של הרבי, וכך הם יברכו יהודים ויקבלו מתת הגונה שתאפשר להם להמשיך בדרכם.

הלכו והתקרבו לבית אכסניה של יהודי אחד, המתין הרבי' בחוץ בעוד הגבאי נכנס פנימה ומספר בהתרגשות מעושה לבעל האכסניה שהנה עומד להיכנס לכאן רבי גדול וחשוב, וכדאי שיכין לקראתו את המקום כראוי.

אבל בעל האכסניה שהיה יהודי קשה יום לא מיהר להתלהב: "עזוב אותי מאדמו"רים", הוא אמר לגבאי המאוכזב. "אני נשוי

כבר למעלה מעשר שנים ואין לי ילדים. ביקשתי ברכה מכל אדמו"ר או רבי שרק עבר כאן באזור ואף אחת מהברכות הללו לא עזרה לי. אני כבר לא מאמין לאדמו"רים. אם אתם רוצים לקבל מאכל ומשתה, תשלמו בבקשה כמו כולם, או שפשוט תמשיכו הלאה לתחנה הבאה..."

ה'גבאי' ניסה ללחוץ עליו: "ר' יהודי, תשמע, זה לא רבי כמו כולם, זה רבי הרבה יותר חשוב, כל היוצא מפיו קודש קודשים". אבל בעל האכסניה לא התרכך, והמשיך להסביר שהוא כבר איבד אמון באדמו"רים. עד שלבסוף אמר: "אם הרבי שלך ייתן לי קמע, אני מוכן להכניס אותו בחינם...". לא היתה להם ברירה אחרת. ה'גבאי' התחייב שהוא יוציא מהרבי 'קמע', והנה נכנס ה'רבי' ונאלץ להסכים לאותה עסקה.

באותו הרגע השתנתה לחלוטין הגישה של בעל האכסניה. פתאום התרחב לבבו והוא מיהר להגיש להם מאכל ומשקה ביד רחבה, ולאחר שסיימו לאכול ולשתות כדבעי, אף הוסיף להם כמה רובלים במזומן כדי לממן את הוצאות הדרך. או אז התיישב ה'רבי' וכתב 'קמע סודי', אותו קיפל כמה וכמה פעמים והזהיר את האיש באלף אזהרות לבל יהין לפתוח את הקמע.

כך יצאו השניים שמחים וטובי לב, המשיכו בדרכם לרבים בלובלין ועשו אצלו את ראש השנה בהתרוממות הרוח כיאה וכיאות לאש הקודש המלהטת בחצרו של הרבי מלובלין ומשפיעה על כל הבאים בצלו.

לפקודת השנה, יצאו שני החסידים פעם נוספת כדי לשהות בצל רבם הגדול. הפעם נזהרו מראש לבחור בדרך עוקפת, מפני שחששו להיקלע שוב לאותו הכפר שבו מתגורר היהודי חשוך הילדים. לא היה להם צל של ספק שאותו יהודי בוודאי לא נושע בזכות הקמע שנתנו לו, ולכן חששו שירגום אותם באבנים כאשר יראה אותם מתקרבים לביתו.

כשהחלו לנצנץ זהרי חמה בבוקרו של ערב ראש השנה, ניצבו רגליהם של שני החסידים על מפתן בית מדרשו של החוזה מלובלין, לקראת אמירת סליחות 'זכור ברית', כנהוג.

ומה עושה חסיד כשהוא מגיע לבית מדרשו של הרבי, דבר ראשון מפלס לו דרך בין ההמון הממלא את בית המדרש, ומתאמץ להתקרב כדי שיוכל לחזות בפניו המאירות של הרבי.

רק הציצו השניים לעבר הרבי והנה חשכו עיניהם... בצמוד

'סטארא קאראווא מילקא דאווא'. משמעותו של הפתגם הזה היא: 'פרה זקנה נותנת חלב'...

"הסביר הרבי מלובלין, שכאשר ראו בשמים את ה'קמע' הזה, התעורר שם צחוק גדול ומחמת אותו הצחוק נבקע סדק קטן במחיצת הברזל שמנעה מהאיש את ישועתו, ומשנפתח פתח קטן מיד השתחלו ועברו כל התפילות שהתפללו עליו הצדיקים קודם לכן, והגיעו לפני כסא הכבוד, ומיד באה לו הישועה.

"כשסיים רבי דוד צבי שלמה מלעלוב לספר את הסיפור הזה", תיאר רבי שמואל אהרן ועבר באוזניו של רבי נח גולדברג יבלחט"א, "הסביר למה כיוונו דבריו.

"אתמול נפטר רבי יהודה לייב דייטש", אמר הרבי, 'הביאו אותו לפני בית דין של מעלה, ושאלו אותו למעשיו בעולם הזה, אצל מי למד ובצל מי הסתופף. רבי יהודה, כחסיד נאמן מיהר להשיב שהוא חסידו של הרבי מלעלוב, רבי דוד צבי שלמה... כששמעו זאת בשמים, פרצו בצחוק גדול', סיפר רבי דוד, 'הם אמרו: הגם דוד'ל באדמו"רים? אפילו הוא כבר נהיה רבי?...'

"רבי יהודה לייב, שפיקח היה', השלים הרבי את סיפורו, 'ניצל את אותו הצחוק ומיהר להשתחל לגן עדן, משם כבר לא יכולים להוציא אותו וכך זכה להגיע במהרה למקום מנוחתו...'

"דממה השתררה בבית המדרש הקטן", תיאר רבי שמואל אהרן את האירוע אחרי שנים רבות, "כולנו שתקנו והיינו המומים מהסיפור רב הרושם הזה. אבל הרבי שראה ניסה לטשטש את הרושם ומיהר להורות על הבאת ה'מים אחרונים' וברכת המזון...".

לרבי ניצב לא אחר מאשר אותו בעל אכסניה.

"בוודאי בא האיש להלשין עלינו", אמרו זה לזה, "הוא בטח ניחש שנסענו לראש השנה בלובלין בשנה שעברה, ולכן בא גם השנה כדי להלשין עלינו באוזניו של הרבי...".

אבל החלחלה שאחזה בהם פינתה במהרה את מקומה להפתעה גדולה... מתוך הדברים וצורת הדיבור הם הבינו שהאיש מזמין את הרבי לשמש כסנדק לבנו שנולד לו במזל טוב!!!

"כשהיה רבינו ה'ברכת משה' מספר את הסיפור, הוא אמר שלרגע הרגישו השניים כמו מחותנים בסיפור הזה, כי בזכותם באה לאיש הישועה...". - מתאר רבי נח גולדברג - "אבל אז קרא להם החוזה מלובלין ואמר להם: 'זאת לא ה'עבודה' שלכם שהביאה לאיש את הישועה... אלא תפילותיהם של כל הצדיקים שבירכו אותו והתפללו עליו לאורך השנים...'.
 "או אז הסביר הרבי מלובלין, כי מחיצה של ברזל מנעה מהתפילות של הצדיקים לעלות לפני כסא הכבוד, בגלל גזרה שנגזרה על האיש, וכל התפילות הגיעו רק עד לאותה המחיצה ולא עברו אותה.

"בשלב זה ביקש הרבי לפתוח את הקמע שהעניק לו אותו 'רבי' בשנה שעברה, ומצא כי כתובה בה מילה בת ארבע אותיות בראשי תיבות - 'סקמ"ד".

"מה הן ראשי התיבות שכתבת?" התבקש ה'רבי' להסביר. הוא התבייש לספר אבל לא היתה לו ברירה. הוא נאלץ לגלות כי האותיות הללו הן ראשי תיבות של פתגם בשפה הפולנית:

זכנו לגדל

החינוך בימינו ממוסד ומאורגן. ההורים יודעים שילדיהם מופקדים בידיים טובות, ולכן הם 'נרדמים בשמירה'. אבל חובה לזכור: השפעת ההורים עמוקה בהרבה ובעלת השפעה ארוכת טווח - יותר מכל גורם חינוכי אחר

"הורים מסביב לשעון" - סדרה חדשה ומאלפת מאת המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א על משימת ההורות, לפי סדר היום בבית ובמשפחה | מאמר פתיחה

השמחות והנסיעות. לכל פרט יש השפעה עצומה, לטוב או למוטב. חינוך אינו דבר שקצוב בזמן או במקום. חינוך הוא משהו המתרחש בכל רגע ורגע, ויותר ממה שאנחנו מחנכים באופן ישיר, אנחנו מחנכים באופן עקיף.

ההשפעה היא מיידית, כבר בשלבים הראשוניים ממש. חז"ל מספרים לנו, שמרים הנביאה כונתה בשם 'פועה', על שם שהייתה פועה ומדברת לוולד. רק נזכיר: מדובר היה במיילדת שמטפלת בתינוק בן יומו, מה כבר אפשר לספר לו?! מה הוא מבין?! מה הוא יפנים?! ובכל זאת, נתנו משקל לפעייה, לדיבור לוולד כבר בשלב ראשוני זה, עד שהתורה הקדושה ציינה זאת.

שמעתי פעם רעיון נפלא על הפסוק: "כחיצים ביד גיבור כן

בית, לא פנימייה

בית זה לא ארבעה קירות ושטח למגורים, בית הוא לא סוג של פנימייה...

בית זו מהות! בית זה המעגל הראשוני שהילד מכיר, ולפיו הוא ימשיך להתפתח כל החיים. לבית יש השפעה בכל פרט ופרט: בית שמח מגדל ילדים שמחים, בית אופטימי מגדל ילדים אופטימיים, בית שבו זורמת יראת שמים והיא חלק מהאווירה, יגדל ילדים כאלו. זה נוגע בכל פרט ופרט. זה משפיע על ההסתכלות על העולם, מה עיקר ומה טפל, מה קודש ומה חול.

ניהול בית הוא לא אוסף של פעולות טכניות. ניהול בית הוא חינוך רציף, בכל פרט ופרט, מקימה עד השכבה, דרך הארוחות,

ה'כלי יקר', המגדיר בצורה נפלאה את מעלת החינוך הבא מצד ההורים, לעומת חינוך הבא מצד מחנך חיצוני: כל חינוך על ידי מחנך הוא חינוך של 'במקרה ולא בעצם'. ומוסיף ה'כלי יקר', שלכן "בקל ישתנה", כלומר, גם אם ילד מחובר לדמות המחנך ומושפע ממנו, עדיין אין זה אומר שהדברים ייחפכו לחלק אינטגרלי מאישיותו, וייתכן מאוד ש'בקל ישתנה'. לעומת זאת, כל מה שהורים מחנכים זהו חינוך 'בעצם ולא במקרה' - חינוך ההופך לחלק מהאישיות... עד כאן דברי ה'כלי יקר'.

דברים נוקבים...

אלו דברים שאנחנו חייבים לשנן אותם שוב ושוב... אנו חייבים להתחזק ולשנן לעצמנו שוב ושוב, איזה כוח עצום יש בידינו, עד כמה יש ביכולתנו להשפיע ולחנך.

דברים אלו חשובים במיוחד בימינו, כשהחינוך הפך למשהו כוללני וממוסד, שבו כל ילד וילדה, כל נער ונערה משובצים באופן טבעי במסגרות לימוד מעולות, מסגרות המאוישות במחנכים משכמם ומעלה, מסגרות המתוגברות באנשי מקצוע, האמורים לזהות מקרים חריגים המצריכים התערבות מקצועית ולטפל בהם.

בשל כך, הורים רבים נרדמים בשמירה. הם מרגישים שהפקידו את האוצרות שלהם בידיים הטובות ביותר, וסומכים שבוודאי כאן תקף הכלל ששלוחו של אדם כמותו... וחזקה על שליח שעושה שליחותו...

דווקא כאן עלינו לזכור את דברי ה'כלי יקר', שכל מה שנצליח להחדיר כהורים - יהיה בעוצמות גבוהות בהרבה, עם עומקים והשפעה ארוכה יותר מכל גורם אחר, יהיה מי שיהיה.

אם בכל מצווה אנו יודעים, שעדיף לקיים את המצווה בפועל ממש, ולא על ידי שליח, קל וחומר במצוות החינוך - מצוות "ולמדתם אותם את בניכם"; אנו מחויבים עד כמה ששייך לחנך באופן אישי.

במאמרים הבאים ננסה לגעת בנקודות הבאות ועוד: בוקר - קימה ושליחת הילדים; אחר הצהריים - שיעורי בית ומבחנים לבנות, תעסוקה לבנים; השכבה - עם התייחסות לבית שבו מגוון גילאים; זמני איכות של ההורים - מתי ואיך?! עזרה בבית - חלוקת תפקידים קבועה או לא, והמסתעף; קניות - עם הילדים או בלי. שליחת ילדים לקניות בעצמם; שבת וחג - ערב שבת וההכנות, מריבות, תשומת לב, אורחים והשפעתם על הילדים, התארחות; שמחות במשפחה המצומצמת והמורחבת; חופשות - בנים ובנות; טיולים ועוד.

יהי רצון שזוכה לראות נחת מצאצאנו ולגדלם בדרך הישר והטוב!

לקבלת גישה לתכני חינוך שידורים חיים והרצאות של הרב פנחס ברייער הי"ו ניתן ללחוץ כאן

בני הנעורים". דוד המלך מדמה את בני הנעורים לחץ וקשת; כמו שלכל סטייה קטנה של החץ יש השלכה עצומה על המקום שבו תהיה הפגיעה, כשסטייה של מילימטרים מסתיימת בסטייה של קילומטרים, כך לסטייה בכל פרט בחינוך הראשוני יש השלכות עצומות על העתיד.

הורים, זה באחריותכם

אחריותנו בנוגע לילדינו מקיפה, ואינה תחומה בשעות או ימים. מלבד שעות הלימודים המוגדרות, החינוך בנוגע לכל מה שקורה עם ילדינו - הוא עלינו. זה כולל את שעות הערב, אחרי סיום הלימודים, זה כולל ימי שישי ושבת אחר הצהריים.

המסגרת הלימודית שבה נמצאים הילדים בשעות הלימודים, אינה אחראית על מה שקורה אתם מחוץ לשעות אלו. המסגרת אינה יודעת היכן הם מסתובבים ועם מי הם מבלים. גם אין בידיה אפשרויות אכיפה בשעות אלו. שעות אלו הן באחריות ההורים. ניתן להיעזר במחנכים, אבל חשוב שזכור: זה בתחום אחריותנו הבלעדית.

ובכלל, בית מחנך במגוון תחומים שאין למערכת החינוכית שום השפעה בהם, כמו סדר וניקיון, דבר שיש לו השפעה עצומה על המעמד החברתי של הילד ועל הערך העצמי שלו. זהו תחום שבו לאף גורם אין השפעה כמעט, מלבד החינוך בבית.

ילד מכיר את העולם דרך הכלים שהוא רוכש בבית, משם הוא יעתיק לשאר המסגרות. ילד הגדל בבית שבו יש סמכות הורית ברורה, ילד החי באווירה שבה הכול פועל בהרמוניה, ואין מלכות נוגעת בחברתה, לומד לכבד סמכות ולציית, ואת הכלים האלו הוא יעתיק למסגרות הנוספות בחייו. כשילדים כאלו יגיעו לגן, ובהמשך לחיידר ולישיבה, לבית הספר ולסמינר, הם ידעו שחייבים לציית, שאם אומרים להם משהו - יש לכבד.

לעומת זאת, ילד הגדל בבית בלי סדר, בית שבו כל דבר נתון לוויכוח בין ההורים, וכל דאליים גבר, מפנים, שכל אחד צריך לנסות להשיג מה שהוא יכול, ולומד שאין סמכות, ככלל הידוע - 'במקום שבו אין היררכיה, יש אנרכיה'.

המציאות מוכיחה, שילדים מבתים אלו מגיעים חלילה לאלימות ולמעשי חוצפה יותר מאחרים. הם לא יודעים לקבל סמכות, כי לא ראו סמכות.

דוגמה נוספת: ניהול סדר יום של שכיבה, קימה ועמידה בזמנים - זה בדרך כלל תלוי בחינוך הביתי, וכשמפספסים חינוך זה, קשה מאוד לתקן את המצב.

ישנם תחומים נוספים: חינוך לחיים מחושבים בניהול כלכלי נכון הוא בלעדי כמעט לבית. חינוך להרגלים; מה אוכלים, מתי ואיך - הוא בתחום שיפוט ההורים. כל זה ועוד הם פרטים חשובים וקריטיים לגידול ילדים בריאים, מחונכים ומאושרים.

נרדמים בשמירה

נסיים בדברים נוקבים שחשוב לחזור עליהם שוב ושוב, דברי

האם אדם מחויב למסור את כל ממונו כדי להימנע משמיעת לשון הרע ורכילות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

נכלל בגדר סכנת נפשות שיהיה מותר לעבור משום כך על לאו מן התורה, ואף לא לעבור על איסורים מדרבנן. וכן כתבו עוד פוסקים, שאפילו על שבות דשבות אסור לעבור משום הפסד ממון, עיי"ש הטעם.

ולענין הפסד כל ממונו כדי להימנע משמיעת לשון הרע ורכילות, שהוא לכאורה לאו שאין בו מעשה, הביא ב'עיקרי דינים' בשם הריב"ש שאף בלאו שאין בו מעשה צריך למסור כל ממונו, וכן דעת הגר"ח קנייבסקי. והוסיף ב'עיקרי דינים' שייתכן שגם להסוברים שלאו שאין בו מעשה הוא כעשה ואין מחויב למסור כל ממונו בשביל כך, יתכן שבאיסור שמיעת לשון הרע הדין שונה, וכן דעת הגר"נ קרליץ, שמסתבר שנחשב כ'קום ועשה', כיוון שעושה מעשה חיובי של שמיעה. והגר"א גניחובסקי הסתפק בזה, אולם כתב שדלעת הריב"ש הנ"ל ודאי חייב למסור את כל ממונו.

ואם יחליט שאינו רוצה בשמיעת הדיבורים האסורים, לדעת ה'עיקרי דינים' מכל מקום מעמיד עצמו בסכנה שמא כן יתקבלו הדברים בלבו. ודעת הגר"נ קרליץ, שכיוון שלא ניחא ליה בשמיעת הדברים, והקבלה בלב מגיעה אליו ממילא, לא נחשב כ'קום ועשה' ואינו מחויב למסור את כל ממונו (אלא רק לדעת הריב"ש הנ"ל שגם בלאו שאין בו מעשה מחויב למסור את כל ממונו).

בסעיפים הנלמדים היום בסדר הלימוד היומי כותב ה'חפץ חיים', כי גם אם יפצירו באדם מאוד, ואפילו אביו או רבו, שיספר להם על עניין מסוים, והוא יודע שבתוך הסיפור יוכרח לבוא לידי לשון הרע, ואפילו אבק לשון הרע - אסור לו לשמוע להם.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי אם אמרו לו אביו או רבו שבקשתם היא לתועלת, יש שכתבו שנראה שמותר לו לסמוך עליהם, אפילו אינו יודע מהי התועלת. אכן, אם יש חשש שאם לא יפרטו את סיבת התועלת לא יאמין הנשאל שזה לתועלת, חייב המבקש לספר את סיבת התועלת, כדי שהמספר יכוון בסיפורו לתועלת - שזהו אחד התנאים להיתר לספר לשון הרע לתועלת.

עוד כותב ה'חפץ חיים', כי כמו בכל שאר לאווין, אסור לדבר לשה"ר גם במקום של הפסד, ואפילו יישאר מחוסר פרנסה. ולדוגמה, אדם שעובד אצל אנשים שאין בהם ריח תורה, ואם ישמור פיו יחזיקו אותו לשוטה ופתי ויפטר אותו - אין זה מתיר לו לדבר לשון הרע, ומחויב לתת את כל אשר לו ולא לעבור.

בביאורים ומוספים מביאים על כך את דברי המשנ"ב (תרנ"ו סק"ג), שאף אם יצטרך לחזור על הפתחים אי אפשר להתיר עבור זה איסורי תורה, וכן כתב לקמן ב'חפץ חיים' שפשוט לכל יודעי דת ודין, שדבר זה שאינו יכול לפרנס את בני ביתו - אינו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כיצד ביאר הנועם אלימלך לבנו מדוע באים אליו הבריות ותובעים ממנו בריאות ופרנסה?

פסחים דף עט

מחצה על מחצה

מוסר את דברי גמרא אלו על פסוק נוסף, 'זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש (שמות ל. ג). שעה שאדם עומד לעבור על אחד מפיקודי ה' וממצותיו חלילה, הריהו חייב לשקול ולתת בדעתו על 'מחצית', להיות מודע לכך, שהעולם כמו שרוי במצב של מחצית על מחצית, ושעוונותיו עלולים להכריע חלילה לחובה...

מסופר על הרה"ק בעל הנועם אלימלך מליעזנסק ז"ע שיום אחד פנה אל בנו ואמר לו, התדע בני, מפני מה באים אלי הבריות יום יום ותובעים ממני בריאות ופרנסה? - משום שמן הסתם הם יודעים, שאני האשם במצבם הרע, שבעוונותי הכרעתי את העולם לכף חובה.

(פנינים)

הגמרא בקידושין (מ:) אומרת 'לעולם יראה אדם עצמו כאילו הוא מחצה זכאי ומחצה חייב, וכל העולם כולו מחצה חייב ומחצה זכאי, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות'. על פי גמרא זו מפרש החתם סופר את הפסוק 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה' (דברים ד ח). ולכאורה יש להתבונן מדוע פתח הכתוב בלשון יחיד 'ראה', וסיים בלשון רבים 'לפניכם'. ואומר החתם סופר ואפשר שמרומזים בזה דברי הגמרא שאדם במעשה אחד יכול לגרום לברכה רבה לכלל ישראל, וזה שאומרת התורה 'ראה' בלשון יחיד, שהברכה נמצאת בידו של כל אחד ואחד מישראל. שאם יתבונן וידאג היחיד לקיום התורה והמצוות, על ידי זה 'אנכי נותן לפניכם' לפני הכלל, 'ברכה'. כיצא בזה מסביר הרה"ק בעל הבאר מים חיים ז"ע בדרך

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

מדוע נהגו בני אשכנז להרבות בסעודה בערב תשעה באב?

העתידה, והציפייה לבנין בית המקדש השלישי, שאז ישוב תשעה באב ויהפוך ליום טוב.

ועם זאת, הרמ"א מסיים את דבריו, שמי שיודע שהתענית לא תזיק לו אף אם לא ירבה באכילה קודם לכן, ומחמיר שלא להרבות בסעודה בערב תשעה באב - נקרא 'קדוש'.

[שו"ע תקנב, ט; ביאורים ומוספים דרשו, 20]

הרמ"א כתב, שמנהג בני אשכנז 'להרבות קצת' בסעודה בערב תשעה באב, ויש לכך סמך במדרש. ויש שכתבו שהטעם למנהג זה הוא, כדי למנוע נזק מהצום הארוך, וכעין מצות האכילה בערב יום כיפור, אשר לדעת חלק מהראשונים זהו טעמה.

ויש שכתבו, שבזמן בית שני נחשב תשעה באב, שבו נחרב גם בית ראשון, ליום טוב, והרבו בו בסעודה, ובזמן הזה עושים סעודה זו בערב תשעה באב, כזכר לסעודה ההיא, וכאות לאמונה בגאולה

איזה 'הפסק' צריך לעשות בין שתי הסעודות בערב תשעה באב?

ובכל מקרה, העורך סעודה גדולה בסמוך לסעודה המפסקת, עליו להפסיק ביניהן בברכת המזון ובתפילת מנחה, כדי שתחשבנה לשתי סעודות נפרדות, ואז יוכל לאכול בסעודה הראשונה תבשילים רבים, ובשנייה יאכל רק תבשיל אחד, כנ"ל; ויתכן שמועיל לכך גם הפסק של מספר שעות בין הסעודות, אף ללא תפילת מנחה ביניהן.

[שו"ע תקנב, ט, משנ"ב כא-כב, ושעה"צ טז, (וראה שם יח); ביאורים ומוספים דרשו, 19]

בהמשך לאמור: מנהג ריבוי הסעודה בערב תשעה באב, אינו מתייחס ל'סעודה המפסקת', אלא לסעודה הקודמת לה, בבוקר או בצהריים, שהרי בסעודה המפסקת אסור לאכול יותר מתבשיל אחד, (ראה תקציר לאתמול). ואף הנוהגים כן, יזהרו שלא להרבות בסעודה עד כד כך שבשעת הסעודה המפסקת שלאחריה לא יתאו לאכול כלל, והיא תהיה אכילת עראי בעלמא, או אף 'אכילה גסה', שאינה נחשבת כאכילה כלל.

האם מותר לשיר זמירות בשבת שחל בה תשעה באב?

אך יש שכתבו שהרגיל לעשותה ברוב עם לא ימנע מכך אף בשבת זו, כדי שלא להראות אבילות בשבת בצורה גלויה. ומותר לשיר זמירות שבת כרגיל, ואף בציבור; אך יש שהורה (לציבור בישיבה) לשיר בשבת זו רק את הזמירות הקבועות לסעודות השבת, ולא להוסיף שירים אחרים.

[שו"ע תקנב, י, משנ"ב כג-כד, ושעה"צ כב; ביאורים ומוספים דרשו, 23]

בערב תשעה באב שחל בשבת, או בתשעה באב שחל בשבת (והצום נדחה ליום ראשון), יש לסיים את הסעודה השלישית, שהיא הסעודה המפסקת, לפני שקיעת החמה, ואין כל הגבלה בנוגע למאכלי סעודה זו, ואף בשר ויין מותרים בה.

ויש שכתבו שאין לערוך סעודה זו בשמחה ככל סעודת שבת, אלא בדאבון נפש על חורבן הבית, ולפיכך אין לעשותה ברוב עם;

* מנהג ישראל לאכול ב'סעודה המפסקת' תבשיל אחד שהוא 'מאכל אבלים'. לדעת השולחן ערוך, מאכל זה מורכב מעדשים וביצים מבושלים; ולדעת הרמ"א, מאכל זה הוא ביצים קשות בלבד.

* בסעודה המפסקת שבערב תשעה באב, אסור לאכול שני תבשילים. ונחלקו הפוסקים לענין מאכל אפוי, כבוש, או 'מעושן' - אם הוא נחשב כתבשיל לענין זה. ושני תבשילים ממין אחד, שהאחד קשה והאחר רך, כגון ביצה קשה וחביתה, נחשבים כשני תבשילים לענין 'סעודה המפסקת', ומותר לאכול רק אחד מהם; אך שני תבשילים זהים, שהתבשלו בסירים נפרדים, נחשבים כתבשיל אחד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להשתמש בעפר שנערם על גבי קבר לצרכים אחרים?

העפר בכלל האיסור, או רק כמוות העפר הנדרשת לעיקר פעולת הקבורה, דהיינו, כיסוי המת בעפר. וגם בנוגע למידה זו עצמה - דהיינו, כמוות העפר הנדרשת לעיקר הקבורה - נחלקו הפוסקים אם די בשיכבת עפר בעובי כלשהו, או שעד לגובה של שלושה טפחים נחשב העפר כמשמש לקבורה.

מנהג ישראל מימי קדם, לערום ערימת עפר על גבי הקבר לאחר הקבורה, לכבוד המת, כדי שלא יעברו על הקבר וידרכו על גביו. ופעולה זו נחשבת כגמר מעשה הקבורה, ולכן מותר לעשותה גם כאשר קוברים את המת ביום טוב. ונחלקו הפוסקים בנוגע לאיסור ההנאה מהעפר המשמש לקבורת המת, (ראה שולחן ערוך יורה דעה שסד), אם כל ערימת

[שו"ע תקנו, ד, ומשנ"ב כה; ביאורים ומוספים דרשו, 25-26]

הדף בקצרה (באדיבות פורטל הדף היומי)

דף עט עמוד א

* לדעת רבי יהושע (והמשנה בעמוד הקודם היא כדעתו): כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם.
* הגמרא מבררת את המקור לכך שזורקים את הדם על שויר של כזית חלב או יותרת הכבד או שתי הכליות.
* אם ישראל טמאים או כהנים טמאים או כלי שרת טמאים - עושים כולם את קרבן הפסח בטומאה.
* אם כלי השרת נטמאו בטומאת שרץ (ולא בטומאת מת) - האמוראים נחלקו אם הטמאים נדחים לפסח שני או עושים פסח ראשון עם הטהורים.
* היו ישראל מחצה טהורין ומחצה טמאין - לדעת רב: הללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן, לדעת רב כהנא: טהורין עושין את הראשון וטמאין עושין את השני, לדעת רב כהנא בלישנא בתרא: טהורין עושין את הראשון וטמאין אין עושין לא את הראשון ולא את השני.

דף עט עמוד ב

* הגמרא מקשה מהמשנה (שבעמוד א) על רב, ומתרצת.
* לכל אחת משלוש השיטות הנ"ל (החלוקות בדן מחצה על מחצה) הגמרא מביאה ברייתא המסייעת לה, ואח"כ הגמרא מבארת מדוע לא קשה מכל אחת מהברייתות על שתי השיטות האחרות.
* היו טמאים עודפים על הטהורים באדם אחד בלבד - לדעת ת"ק: יעשו כולם בטומאה ורבי אלעזר בן מתאי חולק.

כ"ז בשבט | הגה"צ רבי יעקב ב"ר משה יהודה ליב לנדא זצ"ל אב"ד בני ברק

יארצי"ט:

תכ"ז: הגאון רבי דוד ב"ר שמואל הלוי זצ"ל בעל 'טורי זהב'.
תרע"ה: הרה"ק רבי נתן נטע דב ב"ר אהרן זעליג זצ"ל מויעלפולי.
תרע"ז: הגאון רבי משה ב"ר שמואל בנימין סופר זצ"ל מאודווארי.
תרפ"ט: הרה"ק רבי מרדכי יוסף אלעזר ב"ר גרשון חנוך מראדזין בעל 'תפארת יוסף'.
ת"ש: הגה"ק רבי שאול ב"ר אלעזר בראך זצ"ל גאב"ד קאשוי.
תשמ"ו: הגה"צ רבי יעקב ב"ר משה יהודה ליב לנדא זצ"ל אב"ד בני ברק.
תש"ן: הגאון רבי אפרים נחום ב"ר בן ציון בורדיאנסקי זצ"ל.

לדחות את התגובה

הגה"צ רבי אליהו לופיאן אמר: מעולם לא הוכחתי את בני או את אחרים בעת שראיתם בקלקלתם, וזאת כדי שלא אוכיח מתוך כעס, המתנתי עד שאין בלבי רוגז, ורק אז הוכחתי.
(ר' אלה - תולדות הגר"א לופיאן עמ' 195)

בשעה שעשו דבר נגד רצוננו, נשתדל שלא להוכיח מיד,
אלא נדחה את התגובה בכמה דקות כדי שהתוכחה תהיה מתוך ישוב הדעת ולא מתוך כעס.